

Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

DE BEVRIJDENDE VERJARING IN ONS INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT.

1. — Ziehier misschien het meest betwiste vraagstuk in een tak van het Recht, waar de twistvragen niet ontbreken.

Het valt natuurlijk niet in onze bedoeling, de verschillende stellingen over dit onderwerp, alsook de zeer uiteenlopende rechtspraak, in een paar kolommen uiteen te zetten. Laten we ons er toe beperken, een voor den Belgischen rechter logische oplossing te zoeken, steunende, volgens de klassieke methode, op een nauwkeurige ontleding van het begrip *verjaring* in het Belgisch recht.

2. — Toen de verjaring bij de Romeinen te voorschijn kwam, droeg ze den naam van *præscriptio*, zijnde de vertaling van het Grieksch *paragraphè*. *Paragraphè* beteekende eenvoudig, in de taal der rhetors, een tegenwerping die van de studie van den grond der zaak vrijstelde. (1)

Ze is dus naar aard en oorsprong een grond van niet-ontvankelijkheid, zooals Pothier ze trouwens noemt. (2) Ze is een zuiver negatieve instelling. Ze verleent den schuldenaar geen recht, ze verhindert slechts de vordering van den schuldeischer. (3) Ze schaft de schuld niet af, ze verandert ze slechts in een natuurlijke verplichting. (4)

3. — Waarop steunt deze grond van niet-ontvankelijkheid?

Op het bezit, in den breedsten zin van het woord. (5)

Eigenlijk raken we hier aan het wezen van het Recht in 't algemeen. *Bezitten* beduidt standvastig zijn (6), en het Recht heeft juist voor doel standvastigheid in het maatschappelijk leven te brengen.

Het Recht berust op de gewoonte, op al wat standvastig is in het dagelijksch handelen van den mensch. Elk subjectief recht bevat een zeker bezits-element, en beteekent dat een bepaald voorwerp (zakelijk recht) of de activiteit van een bepaalden persoon (persoonlijk recht) voorbehouden is aan dengene, die ze vreedzaam verwerft en er vreedzaam gebruik van maakt. (7)

Met andere woorden : het volstaat niet te zeggen dat de maatschappij er belang bij heeft, dat al wat standvastig is — voorloopig — als zoodanig behoort geëerbiedigd te worden. Het bestaan zelf der maatschappij hangt er eenigszins van af. « Pour que la société fût possible, schrijft Laurent (8), il a fallu que la longue possession devint un droit. » Want het werk van den tijd alleen kan het werk van den mensch bevestigen, en eenieder zijn recht verzekeren (9) : de zaak van den tijd is de zaak der maatschappij zelf. (10)

4. — Natuurlijk kan het rustige bezit op zichzelf de onrechtvaardigheid niet rechtvaardigen. Het vreedzame bezit wordt slechts een titel tegenover de maatschappij, indien dengene, tegen wien de verjaring loopt, het handelen niet verhinderd was. (11) Anderzijds, al wie voordeel trekt uit de bescherming van den afgeloopen tijd, blijft volkomen vrij er geen gebruik van te maken (B. W. art. 2220, 2223) : de wet laat dit nog aan zijn geweten over. En wat de verwervende verjaring betreft, moet het bezit niet alleen vreedzaam, maar ook openbaar en ondubbelzinnig zijn (B. W. art. 2229).

Doch het behoud van den maatschappelijken vre-

de is het werkelijk doel der verjaring. Ook bestaat er geen wetgeving ter wereld die stelselmatig de toestanden, welke door den tijd bevestigd werden, terzijde zou stellen. (12)

5. — Soms legt men de verjaring echter op een andere wijze uit.

« Toutes ces sortes de prescriptions qui font acquérir ou perdre (des droits), zei Domat (*Lois civiles*, boek 3 tit. 7, sect. 4), sont fondées sur cette présomption, que celui qui jouit d'un droit doit en avoir quelque juste titre, sans quoi on ne l'aurait pas laissé jouir si long-temps : que celui qui cesse d'exercer un droit, en a été dépouillé par quelque juste cause : et que celui qui est demeuré si long-temps sans exiger sa dette, en a été payé, ou a reconnu qu'il ne lui était rien dû. » Pothier voegt er zelfs een strafgedachte bij : de verjaring zou een straf zijn voor dengene die ze verlopen laat (*Obligations*, nrs. 679, 688).

Deze straf, deze vermoedens zijn gegrond. Maar de verjaring *berust* er niet op. Want anders, schrijft Planiol (13), « le créancier pourrait déférer le serment à son débiteur ou obtenir de lui un aveu. Il ferait tomber par là l'effet de la prescription : l'art. 1352 c.c. réserve l'effet du serment et de l'aveu même contre les présomptions sur le fondement desquelles la loi dénie l'action en justice. Or, ce moyen de combattre la prescription est impossible : le débiteur peut avouer impunément qu'il n'a pas payé et qu'aucune autre cause n'a éteint sa dette : il aura néanmoins le droit d'opposer la prescription. » « Celui contre lequel la prescription s'est accomplie, voegt Laurent er bij (14), pourrait répondre, le plus souvent, qu'il n'a jamais renoncé à son droit. »

De beteekenis der hierboven vermelde vermoedens bestaat er vooral in, dunkt ons, het belang der maatschappij met het belang van het individu te verenigen. (15). Ze geven ons te kennen dat de verjaring, deze in hoofdzaak maatschappelijke noodzakelijkheid, *trouwens ook* te rechtvaardigen is vanuit het standpunt van dengene, die er onder te lijden heeft; dat, al schijnt het buitensporig, dat de tijd alleen hem van zijn vordering berooven kan, het verloop van dien tijd gewoonlijk aan hem zelf te wijten is; dat de gevolgen, welke de maatschappij noodzakelijk aan het verloop van den tijd hechten moet, meestal voor de belanghebbende partij volstrekt niet willekeurig zijn.

6. — We kunnen nu van het binnenlandsch tot het internationaal privaatrecht overgaan.

We kwamen zooeven tot het besluit, dat de verjaring als een maatregel te beschouwen is, die de maatschappelijke orde handhaven moet, door te beletten dat telaatkomende vorderingen voor de rechters zouden gebracht worden. Welnu, wie is bij deze vraag rechtstreeks betrokken, tenzij de rechter

zelf, die de vorderingen ontvangen moet? Met andere woorden : de eenige wet die volgens Belgisch recht door het begrip *verjaring* tot oplossing van een wettenstrijd aangeduid schijnt, is de wet van het gerecht zelf, de *lex fori*. Elk wettenconflict over de verjaring van een geding, dat voor een Belgischen rechter gebracht wordt, moet ten voordeele der Belgische wet opgelost worden. De Belgische wetten over verjaring moeten inderdaad onder de veiligheids wetten gerangschikt worden, met al de wetten die op het uitoefenen van het gerecht betrekking hebben. « Le créancier, zoo drukt Labbé zich uit (17) qui sollicite d'une autorité une condamnation, doit respecter les limites de temps où l'intervention de cette autorité est, de crainte d'erreur, renfermée par la loi de son institution. (18)

7. — De Belgische rechtspraak schijnt dit stelsel tegenwoordig aan te nemen, nadat ze haast alle stellingen, welke dit vraagstuk teweeg bracht, achtereenvolgens toegepast had.

Eerst koos ze de wet van den Staat, waar de schuldenaar gehuisvest was. (19)

Dan de wet van den Staat, waar de betaling geschieden moest. (20)

Vervolgens de wet toepasselijk op al wat de uitvoering der verplichting betreft. (21)

Later de wet van den Staat waar de verplichting tot stand kwam. (22)

En eindelijk de wet van den rechter, de *lex fori*. (23)

Natuurlijk zijn er nog steeds afwijkende beslissingen : zie b.v. Handelsrechtbank van Antwerpen, 10 October 1932, vonnis dat zich voor de wet van de plaats, waar de verplichting tot stand kwam, uitspreekt.

8. — We zouden echter onvolledig zijn, indien we ons tot het hierboven gezegde beperkten. Tot nu toe hebben we slechts het beginsel van het gemeen recht, de verjaring van dertig jaar, beschouwd (B. W. art. 2262). Er bestaat echter een reeks bijzondere verjaringen, die vaak aan aparte regels onderworpen zijn.

Zoo b.v. de korte verjaringen, die eigenlijk als vermoedens van betaling opgevat worden (B. W. art. 2275) (25). Natuurlijk zijn zulke verjaringen hoofdzakelijk door de plaatselijke gebruiken beheerscht. Daarom neemt men met recht aan, dat de verjaring van de vordering van een geneesheer, schoolmeester, herbergier, dienstbode, enz. (B. W. art. 2271-2273) aan de wet van de plaats, waar de verplichting ontstaat, onderworpen is. (26)

De verjaring van tien jaar, door art. 1304 B. W. vastgesteld, berust op de beschouwing, dat de belanghebbende de vernietigbare verbintenis na dien tijd stilzwijgend bekrachtigd heeft. Men moet dus nagaan, welke wet hij in 't oog zal hebben, wanneer

hij het vorderen nalaat. En met recht kiest men voor dit geval de persoonlijke wet van den schuldenaar, die hem trouwens ook door de vernietigbaarheid zelf van zijn schuld beschermde. (27)

9. — Men moet overigens de vrijstellende verjaring niet verwarren met het verval van rechten, dat het gevolg kan zijn van het verstrijken van een gewoonlijk zeer korten termijn, door de wet voor het verwezenlijken van deze rechten vastgesteld. (28) Zulke termijnen — zooals deze aangaande de ontvankelijkheid der ontkenning van vaderschap (B.W. art. 316) — hebben voor doel den duur van zekere rechten, en niet alleen der rechtsvordering, te beperken; ze zijn voor schorsing niet vatbaar; ze loopen zelfs tegen onbekwame personen; ze bepalen het uitoefenen van de rechten, waarvan ze eigenlijk deel uitmaken. Ze moeten dus volgens de wet, die den grond zelf der instelling beheerscht, berekend en toegepast worden. (29)

10. — Maar moet voor de verjaring van zuiver contractuele schulden een afzonderlijke plaats gemaakt worden?

Deze schulden zijn, zoowel naar binnenlandsch als naar internationaal privaatrecht, aan den vrijen wil der partijen onderworpen. De wil, die ze schept, blijft ook volkomen vrij om de wet te kiezen, die er op toepasselijk zal zijn. Maar mag de keus van een vreemde wet voor gevolg hebben, dat ook de verjaring van die vreemde wet toepasselijk zal worden? Mag men, door het kiezen van een vreemde wet, tegelijkertijd een verjaring kiezen, waarvan aard en duur met de verjaring der *lex fori* niet zouden overeenstemmen?

Dit kan, dunkt ons, niet aangenomen worden. Indien werkelijk de verjaring als een veiligheidswet te beschouwen is, indien ze deel uitmaakt van het denkbeeld dat een bepaalde maatschappij zich vormt aangaande de ontvankelijkheid der rechtsvorderingen naar den tijd, zien we niet in, welke betekenis aan het *voorwerp* dier vorderingen gehecht moet worden. De maatschappij vraagt slechts of de vorderingen wel op tijd ingesteld werden, welk ook het voorwerp dezer vorderingen zij. Anderzijds schijnt ons de verjaring van contractuele vorderingen niet op zichzelf tot die bijzondere verjaringen te behooren, waarvan we hierboven eenige voorbeelden aanhaalden. Het is niet omdat ze vaak korter is dan de gewone verjaring, dat ze noodzakelijk op bijzondere gronden steunen moet.

11. — Nochtans heeft men in binnenlandsch recht aangenomen, dat de verjaring aan zekere wilsbepalingen onderhevig kan zijn. De partijen mogen namelijk den tijd van de verjaring verkorten (b.v. B. G. B., § 225) (30). Welnu, indien hun een contractuele verkorting der verjaring gegund wordt, moeten men natuurlijk ook aannemen, dat voor wat den duur

der verjaring betreft, een vreemde wet gekozen kan worden, waarvan het verjaringstermijn korter is dan hetgeen der *lex fori*. Zodoende wordt slechts aan de contractuele verkorting een bijzonderen vorm gegeven.

Het is merkwaardig, dat de meeste schrijvers, al verschillen ze van meening over de ontleding der verjaring, op dit laatste punt volkomen akkoord schijnen te gaan. (31)

En toch kunnen we dit oordeel, om de hierboven vermelde redenen, moeilijk deelen.

12. — Een woord tot slot over een indrukwekkende tegenwerping aangaande de toepasselijkheid der *lex fori*.

Deze toepassing, zegt b.v. Laurent (32) brengt de onzekerheid mede, op een gebied waar alles zeker moet zijn. Vele wetgevingen laten inderdaad aan den schuldeischer de keus, zijn schuldenaar te dagen hetzij voor de rechtbank van zijn woonplaats, hetzij voor de rechtbank der plaats waar de verplichting geboren of uitgevoerd werd, of uitgevoerd moet worden. De artikelen 39, 42, 52/2° en 3° van onze wet over de bevoegdheid, die dezen regel bevatten, worden door onze rechtspraak ook op internationaal gebied toegepast. Maar mag de schuldeischer dan eenzijdig het termijn der verjaring bepalen en zijn vordering voor de rechtbank instellen waar ze nog niet verjaard is?

Eerst en vooral moet opgemerkt worden, dat er hier toch geen spraak is van de wettelijke termijnen onrechtstreeks te veranderen, zooals dit met een gekozen verjaring het geval was.

Ten tweede mag men ook niet uit het oog verliezen, dat de verjaring voor een eerlijk schuldenaar maar een bijzaak mag zijn, vermits ze zijn schuld nooit teniet doet en geen invloed op zijn plicht zelf uitoefent. We zien niet in, waarom een schuldenaar te klagen zou hebben, indien een schuld, die hij toch niet betaald heeft, in een bepaald land nog steeds opgeëischt kan worden.

Men kan natuurlijk veronderstellen, dat niet de schuldenaar, maar de schuldeischer oneerlijk is, en zijn schuldenaar daagt voor een rechtbank waar de verjaring langer is dan volgens de wet van zijn woonplaats, wetende b.v. dat de kwijtschriften na afloop van dit kortere verjaringstermijn verscheurd werden. Maar is zulk een toestand niet uiterst zonderling?

Trouwens ontstaan zulke moeilijkheden slechts, indien in de vreemde landen, waar de dagvaarding mogelijk blijft, dezelfde opvatting der verjaring als in België heerscht. En hier ontstaat een nieuw, belangwekkend, doch zeer ingewikkeld vraagstuk, dat we voorloopig terzijde laten. Onze beschouwingen hebben slechts voor doel, een voor den Belgischen rechter logischen regel tot oplossing van een wetten-

strijd aangaande de verjaring te zoeken. En naar Belgisch recht moet hij steeds, dunkt ons, zijn eigen wet toepassen.

René DEKKERS.

- (1) Zie Georges Cornil, «Droit Romain», blz. 487.
- (2) «Obligations», nr. 676).
- (3) «Codex Justiniani», 7-39; «de præscr. XXX, vel XL, annorum», 3e pr.
- (4) Zie Planiol en Ripert, «Traité élémentaire», 2 nr 692; Labbé, «Sirey», 1869-1-50; Laurent, 17, nr 469; Aubry et Rau, 12, blz. 565; Colin et Capitant, 2, nr 371; Demolombe, 27, nr 39; Pothier, «Obligations», nr 196, enz.
- (5) Zie Bonfante, «Corso di Dirritto Romano», 2b, blz. 206.
- (6) G. Cornil, «Droit romain», blz. 175.
- (7) Zie H. Rolin, «Initiation juridique», nr 122.
- (8) «Principes», 32, nr 5.
- (9) Laurent, 32, nr 6.
- (10) Goupil-Préfeln, «Discours au Corps Législatif», in «Locré», 16, blz. 591.
- (11) B. W., art. 2257; Planiol et Ripert, «Traité élémentaire», 1, nr 2654; Aubry et Rau, 2, blz. 499; Colin et Capitant, 2, nr 366.
- (12) G. Cornil, «Droit romain», blz. 486; Viollet, «Histoire du droit français», blz. 569.
- (13) «Traité élémentaire», éd. Ripert, 2, nr 691.
- (14) «Principes», 32, nr 6.
- (15) Zie Demolombe, 27-39.
- (16) B. W., art. 3, lid 1; Bigot-Préameneu, «Exposé des Motifs», nr 1, «Locré», 16, blz. 561.
- (17) «Sirey», 1869-1-69.

- (18) Zie ook Martin, «Principes», 1, blz. 429.
- (19) Zie b.v. Brussel, 24-9-1814, «Pas.» 14-2-231.
- (20) Zie Brussel, 18-4-1863, «Pas.» 63-2-133.
- (21) Zie het eenig arrest van ons Verbrekingshof over deze vraag, van 14-7-1898, «Pas.» 98-1-274.
- (22) Zie Brussel 9-7-1907, «B. J.», 1907, kol. 1073.
- (23) Zie Antwerpen 30-5-1862, «P.A.» blz. 373; Rechtbank van Brussel 9-12-1886, «J. T.», 86, kol. 1483; Brussel 7-11-1894, «Revue du droit commercial», 95, nr 18; Rechtbank van Luik 5-12-1894, «J. T.», 95, kol. 152; Handelsrechtbank van Antwerpen 8-6-1904, «J.T.», kol. 942; idem 16-2-1909, «P.A.» 1909, 1-204; idem 8-5-1911, «J.T.», kol. 727; idem 23-5-1912, «J.T.», kol. 933; Werkrechers van Antwerpen 1-4-1931, «P.A.», blz. 300, in hooger beroep bekrachtigd, 28-7-1931, «P.A.», blz. 399; Rechtbank van Brussel 13-12-1934 (niet gepubliceerd).
- (24) «Clunet», 1934, blz. 451.
- (25) Planiol et Ripert, «Traité élémentaire», 2, nr 697.
- (26) Martin, «Principes», 1, blz. 432; A. Rolin, «Annuaire de l'Institut de Droit International», b. 26, blz. 443.
- (27) Martin, «Principes», 1, blz. 431; J. Aubry, «Clunet», 1896, blz. 480.
- (28) Planiol et Ripert, «Traité élémentaire», 2, nr 704; Aubry et Rau, 12, blz. 534.
- (29) Martin, «Principes», 1, blz. 430.
- (30) Zie nochtans ook de naar onze meening gegronde kritiek van Planiol, «Traité élémentaire», éd. Ripert, 2, nr 148.
- (31) Zie Pillet, «Clunet», 1896, blz. 17 en volg.; A. Rolin, «Annuaire de l'Institut de Droit International», b. 26, blz. 447; Pouillet, «Manuel», nr 458; Aubry, «Clunet», 1896, blz. 479; Despagne, blz. 622; Weiss, 4, blz. 407, enz.
- (32) «Droit civil international», 8, nr 253.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 28 December 1935.

Voorzitter: Mr. Fontaine.

Raadsheren: MM. De Landtsheere en Ooms.

Advokaat-Generaal: Mr. Van Durme.

Pl.: Mters Koll-Moreau, Hebbelynck, Percy en Schiltz.

I. STRAFRECHT. — ONVRIJWILLIGE DOODING.

— WET VAN 1 OOGST 1899, 1 OOGST 1924 EN K. B. VAN 1 JUNI 1931, ART. 2. — OPENBARE PLEIN. — VOORGANG VAN RECHTS.

II. SCHADEVERGOEDING AAN DE STAD WEGENS UITGEKEERD LOON EN PENSIOEN AAN DE WEDUWE VAN HET SLACHTOFFER. — NIET ONTVANKELIJK.

III. SCHADEVERGOEDING AAN WEDUWE VAN HET SLACHTOFFER. — MOREELE SCHADE 25.000 FRANK.

IV. SCHADEVERGOEDING AAN HET KIND VAN HET SLACHTOFFER. — MOREELE SCHADE: 10.000 FRANK.

V. SCHADEVERGOEDING AAN VADER VAN HET SLACHTOFFER. — MATERIEELE SCHADE. — NIET ONTVANKELIJK. — MOREELE SCHADE: 5000 FRANK.

I. Mag niet aanzien worden als openbare plein, de plaats die bestaat uit verschillende zijwegen van ongeveer dezelfde breedte als die der daarop uitlopende zijwegen.

Degene die de voorrang heeft is niet ontslaan van alle voorzichtigheid, hij moet de voorzorgen aanwenden die ter zijner beschikking zijn om de aanrijding te vermijden, zelfs wanneer het gevaar spruit uit de overtreding der verordeningen op het verkeer gepleegd door een ander persoon.

II. Ondergaat geene schade hij die tot eene storting verplicht is wegens een juridische oorzaak die in zich zelve de tegenwaarde van deze verplichting bevat.

Door een pensioen te betalen aan de weduwe en de kinderen van hare bedienden, neemt de Stad een risico op voor hetwelk zij genoegzame dekking achtte te vinden hetzij in de waarde der achterhoudingen die zij zich voorbereid op de wedde van haar bedienden uit te oefenen, hetzij in de waarde der diensten die zij van hen eischte.

Dezelfde beslissing dringt zich op voor wat betreft het maandelijksch voorafbetaald loon.

III. Van de schadevergoedingen toegekend aan de weduwe en het kind van het slachtoffer dient er geen aftrok gedaan, uit rede een pensioen hen door de Stad betaald.

IV. De moreele schade geleden door de weduwe mag geschat worden op 25.000 fr. De moreele schade geleden door het kind van het slachtoffer mag geschat worden op 10.000 frank.

V. Het te niet gaan van de hoop onderhoudsgelden te bekomen van zijn zoon in geval van behoefte maakt geen tegenwoordig bestaande recht uit voor den vader van het slachtoffer.

De moreele schade geleden door de vader van het slachtoffer kan geschat worden op 5.000 FR.

Vilain t/ Eskens en Stad Antwerpen.

Gezien de beroepen ingediend op 18 Juli 1935 door de burgerlijke verantwoordelijke partij, uitgezonderd voor zooveel het vonnis de Stad Antwerpen afgewezen heeft van haar vraag, strekkende tot het betalen van eene som hoger dan 958,70 fr.; op 19 dito door het Openbaar Ministerie tegen tweede gedaagde; op 19 dito door tweede en derde burgerlijke partijen, op 20 dito door de 1ste burgerlijke partij, op 20 dito door betichte en op 20 dito door 't Openbaar Ministerie tegen betichte, tegen het vonnis uitgesproken (door een Rechter) den 10 Juli 1935, door de Rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Antwerpen, dewelke, rechtdoende in boetstraffelijke zaken, het feit bewezen verklaart, zegt dat de feiten zich ver mengen in den zin van art. 65 van het S. W. B. en verzachtende omstandigheden aanneemt;

Verwijst betichte tot 26 fr. boete gebracht op 182 frank en tot de kosten van het proces, beloopende in het geheel 1.047,21 frank, eischbaar bij lijfswang waarvan de duur bepaald is op acht dagen; tegenover betichte;

Beveelt dat de geldboete verhoogd met 60 decimen bij gebrek aan betaling binnen den wettelijken tijd, zal mogen vervangen worden door eene gevangzitting van acht dagen;

Stelt tweede gedaagde burgerlijk en solidairlijk verantwoordelijk met eersten betichte voor de kosten;

En rechtdoende op den eisch der burgerlijke partijen :

Veroordeelt betichte solidairlijk met tweeden gedaagde te betalen;

1. Aan de Stad Antwerpen, de som van 948,70 fr. voor wedergave van wedde aan 't slachtoffer betaald;

2. Aan de weduwe van het slachtoffer 100.000 fr. voor stoffelijke en 5.000 fr. voor moreele schade, en 10.000 fr. aan de minderjarige dochter van het slachtoffer;

Zegt dat er aan den vader van het slachtoffer geen enkele vergoeding toekomt;

Veroordeelt hem tot de kosten zijner aanstelling;

Het alles met de rechterlijke intresten en de kosten; Mter Dries, pleitbezorger, vertegenwoordigd de stad Antwerpen;

Gehoord het verslag gedaan door den heer Voorzitter;

Gehoord de burgerlijke partij in hare middelen, ontwikkeld door Mter Hebbelynck, advocaat, voor de Stad Antwerpen en Mter Koll-Moreau, voor de 2e en 3e burgerlijke partijen;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijnen eisch;

Gehoord de betichte in zijne middelen van verdediging ontwikkeld dor Meesters Percy en Schiltz, advocaten;

Aangezien Van Cleef, alhoewel behoorlijk gedagvaard, niet verschijnt;

Aangaande de openbare vordering;

Aangezien de aanrijding gebeurd is op eene plaats die geene openbaar plein uitmaakt vermits zij bestaat uit verschillende zijwegen van ongeveer dezelfde breedte als die der daarop loopende zijwegen, dat zij eigenlijk maar een kruising van twee wegen vormt

en dusvolgend het feit voorzien onder betichting B. niet bewezen is;

Aangezien Eskens niettegenstaande eene grove onvoorzichtigheid begaan heeft wanneer hij zijn autocamion niet stopte om den velorijder Vilain te laten voorbijgaan; dat hij dezen op zijnen rechterkant zien aankomen heeft en noodzakelijk heeft moeten be seffen dat indien hij zelf voortreed, de botsing onvermijdelijk werd;

Aangezien van zijnen 't wege Vilain ook eene onvoorzichtigheid begaan heeft, dat hij de eenvoudigste voorschriften der oplettendheid miskende, wanneer, drager zijnde eener zware vracht die hem volstrekt het uitzicht op zijnen linker kant belemmerde, hij zich op eene kruising waar een druk verkeer geschiedde, waagde; dat deze onvoorzichtigheid als zijnde zonder invloed op het ongeval, zou kunnen aanschouwd worden indien de aanrijding geschied was in omstandigheden in dewelke hij niet had moeten zien wat op zijn linkerkant aankwam; maar in het huidig geval had Vilain eene groote ruimte van de kruising bereken toen de aanrijding zich voordeed en had zijn uitzicht op zijnen linker kant niet belemmerd geweest, dan had hij ongetwijfeld den autocamion zien aankomen, zelfs wanneer hij, zooals het zijn plicht was, eerst en vooral bespeurd had hetgeen zich op zijnen rechter kant voordeed; indien hij den autocamion zien aankomen had, had hij de noodige maatregelen kunnen aanwenden ten einde de botsing te vermijden; degene die den voorgang heeft is niet ontslaan van alle onvoorzichtigheid, hij moet de voorzorgen aanwenden die ter zijner beschikking zijn om de aanrijding te vermijden zelfs wanneer het gevaar spruit uit de overtreding der verordeningen op het verkeer gepleegd door een ander persoon;

Aangezien met juiste reden de eerste rechter aangenomen heeft dat, indien Eskens zich heeft plichtig gemaakt aan het feit voorzien onder betichting A, het ongeval nochtans in zekere mate ook toe te schrijven is aan eene fout begaan door het slachtoffer;

Aangezien het niet betwist wordt dat Eskens gehandeld heeft als aangestelde van Van Cleef;

Om deze redenen :

Gezien de wetsbepalingen door den eersten rechter aangeduid, behalve 1, 2 wet van 1 Aug. 1899, Wet van 1 Aug. 1924 art. 186 Strafvorderingswetboek;

Het Hof,

Doet het bestreden vonnis te niet, wedersprakelijk behalve tegenover Van Cleef, verstek doende, beslissende :

Met eenparigheid van stemmen verwijst den betichte tot 100 frank boete;

Spreekt hem vrij wegens betichting B.;

Verwijst betichte tot de kosten zoowel van eersten aanleg : 1047,21 fr. als van beroep : 186,45 frank;

En aangezien de kosten de 300 fr. te boven gaan;

Gezien art. 1, 2, 4 en 5 der wet van 27 Juli 1871, en art. 47 van het Strafwetboek;

Zegt dat die kosten invorderbaar zullen zijn bij lijfswang, tegenover betichte, bepaalt den duur van dezen op acht dagen;

Zegt dat de geldboete van 100 fr. met 60 decimen zal vermeerderd worden derwijze deze 700 fr. zal bedragen overeenkomstig art. 1 der wet van 27 Dec. 1928;

Beveelt dat die boete gelijkvormig artikel 40 van

het Strafwetboek mag vervangen worden door eene maand hulpgevang;

Stelt tweede gedaagde burgerlijk en solidairlijk verantwoordelijk met 1e betichte voor de kosten waartoe 1e betichte, zijn ondergeschikte, veroordeeld wordt en welke de feiten gepleegd heeft in de uitoefening der diensten waartoe hij door 2e gedaagde gebezigd was;

Aangaande de burgerlijke vorderingen :

A. Betreffende de Stad Antwerpen :

Aangezien het zuiver feit dat iemand tot eene geldstorting genoopt is, stelt door zich zelve voor hem geene schade daar; de geldontleener, bij voorbeeld, die zijne schuld vereffend, ondergaat geen schade; om te oordeelen of degene die tot eene geldstorting verplicht is, eene schade ondergaat, moet de juridische oorzaak van deze verplichting in rekenschap komen;

Ondergaat geene schade deze welke tot eene storting verplicht is wegens eene juridische oorzaak die in zich zelve de tegenwaarde van deze verplichting bevat;

Aangezien, toen de Stad Antwerpen zich verplicht heeft toevallig aan de weduwe en aan de kinderen van haren bediende Vilain een pensioen te betalen, zij een risico opgenomen heeft die zij wel kende en voor hetwelk zij genoegzame dekking achtte te vinden hetzij in de waarde der achterhoudingen die zij zich voorbereid op de wedde van Vilain uit te oefenen, hetzij in de waarde der diensten die zij van hem eischte;

Aangezien de dood van Vilain slechts het feit geweest is door hetwelk zich heeft verwezenlijkt het door de Stad mits tegenwaarde, opgenomen risico; dat de verplichting die voor haar uit dit feit gesproken is namelijk de verplichting aan zijne weduwe en aan zijn kind een pensioen te betalen, voor haar geen schade daarstelt (zie Capitant Dalloz.-Per. 1932, blz. 153);

Aangezien de Stad Antwerpen dus, zooals het de eerste rechter beslist heeft, van haren eisch strekken-de tot het bekomen van het kapitaal van 62.117,45 fr. moet afgewezen worden;

Aangezien de zelfde beslissing zich opdringt aangaande het bekomen der som van 958,70 fr. zijnde het prorata van 't maandelijksch loon voroafbetaald aan Vilain voor de maand April 1934, aangaande het tijdstip van 10 tot 30 April gedurende hetwelk geen werk verschaft geweest is;

Aangezien immers, indien de Stad het recht tot teruggave dezer som jegens de erfgenamen van Vilain niet bezit, zulken toestand enkel kan voortvloeien uit overeenkomsten met Vilain, gesloten, hebbende dezelfde oorzaak als de hierboven vermelde verplichting aan zijne weduwe en kinderen desvallend een pensioen te betalen;

Aangaande de burgerlijke partij Jeanne Van Hove, weduwe Vilain, handelende zoowel in eigen naam als in hoedanigheid van moeder en wettige voogdes van hare minderjarige dochter Yolande, geboren te Antwerpen, op 12 April 1931;

Aangezien uit de beschouwingen hierboven uiteengezet betreffend de openbare vordering, blijkt dat het ongeval te wijten is aan de samenvoeging der fouten begaan door den betichte en door het slachtoffer; dat in acht genomen zijnde de wederkeerige gewichtigheid dezer fouten en hunnen invloed op het ongeval,

de verantwoordelijkheid van den betichte dient beperkt op de twee derden der schade die er is van voortgekomen;

Aangezien Louis Vilain, overleden den 12 April 1934, ten gevolge van het ongeval, bijna 33 jaar oud was; dat volgens de sterftetabel gevoegd bij het Kon. Besluit van 21 September 1926 op het oogenblik van het ongeval hij nog een vermoedelijken levensduur van 30 jaar had;

Aangezien de totale verdiensten van Vilain gedurende zijnen vermoedelijken levensduur beloopten zooals door de burgerlijke partij in hare besluiten van eersten aanleg uiteengezet, op 621.144,27 fr.; dat hiervan een derde dient afgetrokken te worden voor het persoonlijk onderhoud van het slachtoffer, blijft 414.076,12 fr.; dat het ongeval aan de weduwe en haar kind een schade berokkend heeft die in het gemiddeld per jaar beloopt op 13.802,53 fr., dat de waarde van 30 jaargelden van 13.802,53 fr. vermenigvuldigd volgens de kapitalisatie tafel gevoegd bij het Kon. Besluit van 12 November 1929 een kapitaal vertegenwoordigd van 222.886 frank.

Aangezien de moreele schade geleden door de weduwe van het slachtoffer dient vastgesteld te worden op 25.000 fr. en de moreele schade van het kindje op 10.000 frank;

Aangezien het slachtoffer, dodelijk gekwetst op 10 April 1934 rond 14.30 ure, slechts overleden is op 12 April om 23 uur, dat het ten gevolge van een rechter dijbeenbreuk met scheuring van den rechter dijslagader gevolgd van gangrène een heelkundige bewerking heeft moeten ondergaan (afzetting van het rechterbeen);

Aangezien de fysieke en moreele smarten van het slachtoffer een schade uitmaakt waarvan de vergoeding deel uitmaakt van zijn nalatenschap en die bepaald kan worden op 10.000 frank;

Aangezien de overige sommen door de burgerlijke partij in rekening gebracht zooals, begrafeniskosten, grafmonument, rouwkleederen, slechts als eene schade voortspruitende uit het ongeval kunnen aanschouwd in de mate dat zij vervroegd zijn; dat in deze mate deze schade billijk dient geschat op 1.500 frank;

Aangezien dus de volledige schade ondergaan door de weduwe Vilain en hare dochter alsook de moreele schade ondergaan door het slachtoffer te zamen beloopt op 269.326 fr. dat de betichte hiervoor verantwoordelijk is voor de twee derden het is te zeggen : 179.590 frank;

Aangezien van deze som geen aftrok dient gedaan uit rede een pensioen aan de burgerlijke partij en aan hare dochter door de Stad Antwerpen wordt gegund;

Aangezien inderdaad deze pensioenen geenszins het karakter hebben van ontschadigingen, zij maken de tegenwaarde uit van gelden die het slachtoffer zich heeft verbonden te betalen en heeft betaald aan de Stad onder vorm van afhoudingen op zijn loon, het aangaan zulker verbintenis heeft blijkbaar niet voor doel vrouw en kind te vrijwaren tegen schadelijke gevolgen die zijn vroegtijdig overlijden kon meebrengen, maar is van den zelfden aard als dezen der verbintenis aangegaan door het onderschrijven eener levensverzekering welke eigenlijk een wisselvallige geldversparing daarstelt (zie Planiol Traité élémentaire de droit civil, 1e uitgave D. II. Nr. 2179, Hof van

Beroep van Brussel, 7 Maart 1934, Rechtskundig Weekblad 1934, Kol. 582);

Aangaande de burgerlijke partij Louis Vilain; Aangezien de opvoeding van een kind door zijnen vader een plicht is die zijn reden van bestaan, uitsluitelijk op moreel gebied heeft, en geensziens op egoïstisch en materieel karakter aanbiedt, dat de te dien einde uitgegeven gelden geene materiele schade kunnen berokkenen;

Aangezien het te niet gaan der hoop onderhoudsgelden te bekomen in geval van behoefte, voor de burgerlijke partij geen tegenwoordig bestaande recht uitmaakt;

Aangezien Louis Vilan door het ongeval geen materiele schade heeft ondergaan;

Aangezien door den dood van zijnen zoon, hij eene morele schade heeft ondergaan die in zijner geheel kan geschat worden op 5.000 fr. dat de betichte voor deze schade moet verantwoordelijk zijn in de verhouding van twee derden, zegge 3.332 frank;

Om deze redenen :

Het Hof,

Aangaande de burgerlijke partij Stad Antwerpen : Doet het bestreden vonnis te niet in zoverre het betichte en de burgerlijk verantwoordelijke partij veroordeeld heeft te betalen aan de Stad Antwerpen de som van 958,70 fr. voor wedergave, wedde aan het slachtoffer betaald, en opnieuw beslissende :

Wijst de Stad af van dit gedeelte van haren eisch, bevestigd voor het overige het bestreden vonnis;

Verwijst de Stad tot de kosten harer aanstelling in de beide aanleggen;

Aangaande de burgerlijke partij Jeanne Van Hove, weduwe Vilain, handelende zooals hierboven gezegd;

Doet het bestreden vonnis te niet en opnieuw beslissende :

Veroordeelt betichte en de burgerlijk verantwoordelijke partij solidairlijk te betalen aan de burgerlijke partij ten titel van vergoeding zoowel voor morele als voor materiele schade de som van 179.590 frank met de vergoedende interesten vanaf 12 April 1934;

Veroordeelt betichte en de burgerlijke verantwoordelijke partij solidairlijk tot de kosten der aanstelling der burgerlijke partij, zoowel deze in eersten aanleg als deze in beroep gedaan;

Wijst de burgerlijke partij af van het overige van haren eisch;

Beveelt dat de bedragen aan de burgerlijke partij toegekend eischbaar zullen zijn jegens betichte bij lijfswang, bepaalt den duur dezer op eene maand;

Gelast den deurwaarder Louis Van Wassenhove, te Antwerpen, met de beteekening van met den lijfswang voorafgaand bevel;

Aangaande de burgerlijke partij Louis Vilain;

Doet het bestreden vonnis te niet, veroordeelt betichte en de burgerlijke verantwoordelijke partij solidairlijk te betalen aan de burgerlijke partij de som van 3332 frank ten titel van vergoeding der morele schade ondergaan, dit met de vergoedende interesten vanaf 12 April 1934 en de rechterlijke interesten;

Wijst de burgerlijke partij af van het overige van haren eisch;

Verwijst de betichte en de burgerlijke verantwoordelijke partij solidairlijk tot de kosten der aanstelling zoowel tot deze in eersten aanleg als in beroep gedaan;

Beveelt dat deze bedragen opeischbaar zullen zijn

jegens betichte bij lijfswang, bepaalt er den duur van op 15 dagen, gelast den deurwaarder Van Wassenhove te Antwerpen met de beteekening van het den lijfswang voorafgaand bevel;

NOTA. — Een voorziening in verbreking werd door de Stad Antwerpen ingediend.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 18 December 1935.

Voorzitter : Mr Godding.

Raadsheeren : MM. Simon, Pouppez de Kettenis, Colara.

I. BEWIJS. — AANVULLENDEN EED. — DWALING OMTRENT DE DRAAGWIJDTE VAN DEN EED.

II. FAKTUREEREN VAN WAREN. — GEE NVOLDOEND BEWIJS OP ZICH ZELF.

III. CONSIGNATAIRE VERPLICHTING TOT AFREKENEN VAN ZIJN BEHEER.

I. *De vage bewoordingen van een aanvullenden eed kunnen in den geest van hem aan wien hij werd opgelegd eene dwaling veroorzaken omtrent zijne draagwijdte; de bewijskracht van zulk opgelegden eed dient in dit geval, met de andere feitelijke omstandigheden der zaak, aangevuld te worden.*

II. *Het feit van zekere goederen te factureeren volstaat op zich zelf niet als bewijs van levering des te meer als de koper onmiddellijk protest heeft aangeteekend en om uitleg heeft gevraagd.*

III. *De comissionair is verplicht rekening te doen van zijn beheer en desgevallend zijne opdrachtgevers schadeloos te stellen voor het nadeel hun door zijne schuld veroorzaakt.*

Verhasselt t/ Ubersfeld en Letzer

Overwegende dat de eisch strekt tot de teruggave van partijen diamant of, bij gebreke dit te doen, tot de betaling van de som die, op den dag der wezenlijke uitkeering, de tegenwaarde in Belgische munt van 1788 Nederlandsche gulden en 15 centen zal uitmaken.

Overwegende dat beroeper, oorspronkelijk verweerder, steeds heeft ontkend en thans nog ontkent dat hij de partij diamanten ontvangen heeft, die hem, volgens de beweringen van beroepenen, op 25 Mei 1930, afgeleverd werd.

Dat hij verklaart de overige diamanten, in Juli 1930, voor rekening van beroepenen aan diamantslijper Paul Van Wourwe te hebben geleverd om ze te doen slijpen en ze te verkopen.

Dat hij het aanbod doet, ter voldoening van zijne verbintenissen, aan beroepenen de wissels te overhandigen, welke hij op Van Wourwe, ten gevolge van dien verkoop heeft getrokken en die door koper werden aangenomen.

Overwegende dat bij vonnis in d.d. 5 Januari 1931, de eerste rechter aan beroeper, den eed heeft opgedragen, dat hij de diamanten waarvan de betaling werd geëischt, niet had gekocht toch in incognatie gekregen.

Dat beroeper den 4 Augustus 1931, in openbare

terechtstelling der Handelsrechtbank van Antwerpen, dien eed heeft afgelegd.

Overwegende dat uit de kwaliteiten van hierboven gemeld vonnis blijkt dat beroeper besluiten had genomen, waarin de levering van diamanten op 25 Mei 1930, werd ontkend (de uitgifte, ten gevolge van een klaarblijkende dwaling vermeldt de dagteekening: 23 Mei 1926).

Overwegende dat in de aangehaalde omstandigheden, al moest het vonnis in dien zin verklaard worden, dat de aanvullende eed opgelegd is geweest voor de geheele partij diamanten, waarover het geschil loopt en niet voor eene partij ter waarde van 1220 Nederlandsche gulden, toch niet kan uitgesloten worden, dat de vage bewoordingen van bewusten eed, in den geest van beroeper een dwaling hebben veroorzaakt omtrent de draagwijdte van den opgedragen eed.

Overwegende dat dientengevolge uit de aflegging van dien eed niet kan afgeleid worden, dat beroeper niettegenstaande zijne vorige ontkenningen voor den eersten rechter heeft bekend, dat hij al de diamanten waarvan de teruggave of de betaling wordt geëischt in consignatie heeft ontvangen.

Overwegende dat beroepenen, die ten opzichte van de in consignatiestelling, den bewijslast dragen, niet ten genoegen van recht, bewijzen dat zij op 25 Mei 1930, een partij diamanten ter waarde van 547, Nederlandsche gulden en 9 centen aan beroeper hebben geleverd, dat zij weliswaar tot staving van hun eisch aanvoeren, dat zij de partij diamanten waarvan gewag, op een factuur hebben geschreven, maar dat dit bescheid niet kan in aanmerking genomen worden omdat beroeper tegen bovengemelde factuur onmiddellijk protest heeft aangeteekend en aan beroepenen uitleggingen heeft gevraagd waarop zij thans nog een bevredigend antwoord verschuldigd blijven.

Overwegende dat beroeper, die bekend de overige diamanten als commissionair te hebben ontvangen, verplicht is, overeenkomstig art. 13 W. van 3 Mei 1872, 1991 en vlg. B. W. rekening te doen van zijn beheer en, in voorkomend geval beroepenen, zijne opdrachtgevers, schadeloos te stellen voor het nadeel dat hij hun door zijne schuld heeft veroorzaakt.

Overwegende dat voor het Hof evenals voor den eersten rechter, beroeper, geenszins bewezen heeft, dat hij de diamanten waarvan de betaling wordt geëischt en die hij bekend in consignatie te hebben gekregen, aan Van Wouwe heeft verkocht.

Dat, geen enkel van de terzake overgelegde bescheiden bewijst dat de wissels die beroeper aanbiedt, op Van Wouwe getrokken en door dezen aangenomen werden naar aanleiding van den verkoop der diamanten waarvan beroeper rekening moet doen.

Overwegende dat het aanbod van beroeper diensvolgens onvoldoende is, te meer daar de vervalddag verstreken zijnde, alle excepties aan toonder kunnen tegen geworpen worden.

Om deze redenen :

Het Hof :

Alle ander besluiten als ongegrond afwijzende.

Bevestigt het bestreden vonnis met deze wijziging nochtans, dat de veroordeeling met 647 Nederlandsche gulden 9 centen wordt verminderd en dus herleid tot 1241 Nederlandsche gulden en 6 centen of de tegenwaarde in Belgische frank.

Verwijst beroeper in de op het hooger beroep ontstane gerechtskosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer. — 20 December 1935.

Voorzitter : Mr Soenen.

Rechters : MMrs Kervyn de Marcke ten Driessche en de Schrevel.

Pleiters : Mrs L. B. Van den Bussche en J. Beeckman de Crayloo.

ARBEIDSONGEVALEN. — VERERGERING DER ARBEIDSONGESCHIKTHEID. — OVERKOMEN NA HET VONNIS VAN DEN EERSTEN RECHTER. — HOOGER BEROEP ONGEGROND. — HERZIENING MOGELIJK.

Wanneer de arbeidsongeschiktheid van het slachtoffer van een arbeidsongeval, verergerd na het vellen van het vonnis door den Vrederechter, kan in hooger beroep daarvoor geen hervorming van het eerste vonnis gevraagd worden;

Er moet integendeel, in een nieuwe vordering voor den Vrederechter herziening gevraagd worden van het eerste vonnis op grond van artikel 29 tweede lid der samengeordende wetten betreffende de arbeidsongevallen.

David t/ N. V. Secours de Belgique.

Herzien ons tusschenvonnis van 21 Juli 1935, in 't Nederlandsch verleend;

Herzien het behoorlijk geregistreerd verslag van den aangestelden deskundige Dr. Van den Broeck, geschreven op zegels van 3 frank en in 't Fransch gesteld (1) ;

Overwegende dat de deskundige in zijn verslag vaststelt dat de bestendige gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van den beroeper vanaf 14 Juni 1934 vijf procent bedraagt zoals Dokter Stroobandt, als deskundige aangesteld door den eersten rechter ook vastgesteld had en zooals de Vrederechter het in het beroepen vonnis bekrachtigd had;

Overwegende dat dus uit het verslag van Dr. Van den Broeck blijkt dat de eerste rechter het verslag van den eersten deskundige te recht bekrachtigd heeft zoodat het beroep niet gegrond blijkt te zijn;

Overwegende dat weliswaar de deskundige Dokter Van den Broeck, in zijn verslag bevestigd dat sinds den datum van het eerste vonnis eene verergering in den toestand van het slachtoffer overkomen is zoodat zijn arbeidsongeschiktheid op 14 November 1935 tot 15 procent verhoogd is; dat dergelijk nieuw feit en dergelijke vermeerdering van den graad der arbeidsongeschiktheid, luidens artikel 29 alinea 2 der samengeordende wetten betreffende de arbeidsongevallen, aanleiding geven kan tot een vraag tot herziening die als afzonderlijke vordering moet ingespannen worden;

Dat op dit feit dus ook geen hooger beroep kan gegrond worden tegen het eerste vonnis;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere en tegenstrijdige beslitselen verwerpende, verklaart het ingesteld beroep niet gegrond en wijst beroeper af van zijne vraag;

Bekrachtigt het beroepen vonnis, verleend door den heer Vrederechter te Oostende, den 23 October 1934;

Verwijst den beroeper tot de kosten van hooger beroep daarin begrepen de kosten van het deskundig verslag.

(1) De zaak was vóór 15 September 1935 ingeleid.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN (Eerste Kamer). — 12 October 1935

Voorzitter: Mr. Stelfeld
Rechters: MM. Van Mieghem en Jageneau.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING. — BOEDELSCHEIDING. — BEVOEGDHEID DER NOTARISSEN. — Art. 976 B. R. V. en 828 B. W. — OPENBARE ORDE.

De vaststelling van de aktieve en van de passieve massa bij boedelscheiding moet voorafgaandelijk door de aangestelde notarissen geschieden en de betwistingen waartoe deze vaststelling aanleiding geeft moeten eerst door deze notarissen onderzocht worden. De rechtbank is onbevoegd om te oordeelen over betwistingen die in den vorm van incidenteele vraag worden opgeworpen alvorens tot de pleegvormen van rekening, deeling en vereffening vóór de notarissen werd overgegaan.

De beschikkingen van art. 828 B. W. en 976 e.v. Burg. Rechtsp. zijn van openbare orde.

Mertens t/ Smits en Van Neuten

Gezien art. 68 lid 2 der wet van 15 Juni 1935.

Aangezien de vraag strekt tot uittreding uit de onverdeeldheid der eerste gemeenschap en nalatenschap bestaan hebbende tusschen Antoon Mertens en zijn eerste vrouw Joanna De Ceulaerde, alsook uit de nalatenschap van den cujus, in tweeden echt getreden met Joanna Smits, medeverweerster.

Aangezien de bijvoeglijke besluiten tot erlanging strekken der beslechting door de Rechtbank van verschillende geschillen tusschen aanlegger en verweerders bestaande en dit alvorens tot de pleegvorm van rekening, deeling en vereffening voor de notarissen zou overgegaan worden.

Aangezien deze incidenteele vraag indruischt tegen art. 976 B. W., hetwelk verordent dat de vaststelling der aktieve en passieve massa enkel door de notarissen vereffenaars zal geschieden, en tevens voor hen de betwistingen aangaande de rekeningen, rechten en verplichtingen, alsook die rakende het ontwerp van boedelscheiding, moeten ingebracht worden.

Aangezien aanlegger aldus door zijne vraag niet alleen inbreuk maakt op de bevoegdheid der notarissen maar nog tracht te bekomen dat belangrijke principiele betwistingen door de rechtbank zouden opgelost worden buiten de verrichtingen van de notarissen vereffenaars om en buiten de rechtspleging der tegenspraak op het ontwerp van boedelscheiding.

Aangezien de regels der rechtsvordering in zake boedelscheiding alsook die der bevoegdheid der aan te stellen notarissen en der rechtbank de rechterlijke inrichting raken en aldus van openbare orde zijn en er zelfs door de toestemming der partijen niet mag aan getornt worden:

Aangezien diensvolgens de incidenteele vraag ongegrond is.

Aangezien niemand gedwongen is in onverdeeldheid te blijven.

Om deze redenen,

De Rechtbank verklaart de incidenteele vraag onontvankelijk en verwijst de partij die ze opwierp in de kosten; Rechtdoende ten gronde. Geeft akte aan Van Sandt en Van Nueten van hunne verklaring dat zij zich niet verzetten tegen de deeling en vereffening der gemeenschap en nalatenschappen waarvan spraak. Beveelt dat er zal overgegaan worden tot de verrichtingen van opstelling, afrekening, deeling en vereffening van 1° de gemeenschap bestaan hebbende tusschen decujus Joseph Antoine Mertens en Dame De Ceulenaere en der nalatenschap van deze laatste; 2° de nalatenschap van decujus Joseph Antoine Mertens, en dit door het ambt van Mter Van Nuffel, als houder minuut, met toevoeging van Mter Willem Janssens, beiden notarissen te Antwerpen, dit alles met inachtneming der wet van 12 Juni 1816.

Benoemt Meester A. Van der Velden, notaris te Antwerpen, om de afwezige of niet verschijnende partijen te vertegenwoordigen met macht om in hunnen naam alle akten en proces-verbaal te tekenen, handlichting te geven van alle hypotheaire of bevoorrechte inschrijvingen, ambtshalve of anderszins genomen of te nemen met verzaking aan alle voorrechten, rechten en hypotheek en koopverbrekende vorderingen dit alles zoo voor als na betaling, hunne aandelen te ontvangen er kwittantie van te verleen, in een woord, met alle macht om tot eene volstrekte deeling en vereffening te geraken.

Benoemt den Heer Rechter Jageneau, om de partijen te hooren, ingeval van betwisting, deze te verzoenen zou het mogelijk is, zooniet, verslag aan de rechtbank te doen, om daarna besloten en beslist te worden zooals in rechte zal behooren. Stelt de kosten ten laste des boedels. Verklaart het tegenwoordig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE HASSELT (in beroep)

7 December 1935.

Voorzitter: Mr. Goffinet.
Rechters: HH. Kellens en Willems.
Openbaar Ministerie: Mr. Van de Velde.
Pleiters: Mters Koninckx en Verpoorten.

AANSPRAKELIJKHEID (ART. 1384) BURGERLIJKE VERANTWOORDELIJKE PARTIJ ZELF BURGERLIJKE PARTIJ TEGEN ZIJN EIGEN AANGESTELDE-ONTVANKELIJKHEID.

DE WET OP DE ARBEIDSOVEREENKOMST (10 MAART 1900) STELT GEEN UITZONDERING DAAR OP DE ALGEMEEN DELIKTUEELE OF QUASI DELIKTUEELE VERANTWOORDELIJKHEID VAN DEN ARBEIDER.

Het beginsel in art. 1382 vervat is algemeen. Eenieder die door de schuld van een derde wordt benadeeld is gerechtigd de vergoeding zijner schade op te

vorderen en zich dus ook burgerlijke partij aan te stellen. De wet kent slechts twee uitzonderingen: valsch geding beslissenden eed en arbeidsongevallen.

Art. 8 der wet op de arbeidsovereenkomst stelt geene uitzondering daar op het algemeen beginsel in art. 1382 B. W. vervat, maar enkel eene regelingswijze voor de betaling van eventueel verschuldigde vergoedingen; dit artikel is des te meer van kracht indien het blijkt dat men staat voor een gekarakteriseerde fout die slechts eene toepassing van art. 1382 B. W. lijkt te zijn.

De meester, die samen met zijn aangestelde, vervolgd wordt uit hoofde eener overtreding van de wet op het verkeer, kan, niettegenstaande hij burgerlijk verantwoordelijk is voor de boeten en de kosten die tegen zijn aangestelde uitgesproken worden, zich burgerlijke partij stellen tegen zijn aangestelde wanneer hij door de overtreding eenige schade geleden heeft.

Op. Min. en Schrayen t/ Thoelen.

Om te hooren beslissen over het beroep waarin Thoelen, voornoemd, zich heeft voorzien bij akte in datum van 8 December 1934, tegen een vonnis uitgesproken door de Politierechtbank van het kanton Hasselt, den 6 December 1934 dat Thoelen, voornoemd, veroordeelt wegens de betichting van te Hasselt, den 14 October 1934 geen rechterkant gehouden om een ander voertuig te kruisen;

Minstens: niet voortdurend meester gebleven van zijne snelheid; tot eene boete van 10 frank gebracht op 70 frank, subsidiairlijk twee dagen gevangzitting en tot de kosten begroot op de som van 23,79 frank;

Verklaart Schrayen Joseph burgerlijk verantwoordelijk voor zijn loondienaar, de eerste betichte, voor de boete en de kosten;

Veroordeelt den eersten betichte Thoelen tot betaling eener som van 16.000 frank aan de burgerlijk verantwoordelijke partij Schrayen Joseph, burgerlijke partij;

Gezien de stukken van het rechtsgeding;

Gehoord den heer Voorzitter in zijn verslag;

Gehoord de getuigen in hunne verklaringen, alsmede de betichte in zijne gezegden en middelen van verdediging, bijgestaan door Mter Koninckx, advocaat, drager van volmacht;

Gehoord de burgerlijke partij en burgerlijk verantwoordelijke partij Schrayen, verschijnende in persoon, bijgestaan door Mter Verpoorten, advocaat, als burgerlijk verantwoordelijk, verschijnende door Mter Requillé, pleitbezorger;

Gehoord het openbaar Ministerie in zijn kort verhaal en zijne besluiten;

Gezien het in deze zaak door de Rechtbank van enkele politie van het kanton Hasselt, verleende vonnis in datum van 6 December 1934;

Overwegende dat het beroep regelmatig is in den vorm en binnen den door de wet bepaalden tijd ingesteld;

Overwegende dat uit de behandeling der zaak en namelijk door de verklaring door betichte zelve gedaan aan de rijkswacht, bewezen is gebleven dat, bestuurder zijnde van een autobus, en rijdende van Genck naar Hasselt, gekomen te Godsheide, hij op een afstand van 50 à 100 meter voor zich een moto-

voertuig zou ontwaard hebben, dat niet zou voorzien geweest zijn van een naar achter uitstralend rood licht; dat deze moto-voerder, ondanks signaal geven, betichte geen doorgang zou verleend hebben derwijze dat hij zich zou genoodzaakt bevonden hebben te remmen « zoo fel hij kon » waardoor zijn autovoertuig uitglijpte en omkantelde;

Overwegende dat in die omstandigheden, betichte Thoelen, ziende op eenen afstand van 50 à 100 meter dat de weg niet zou vrij geweest zijn, al den noodigen tijd moest hebben om zijne snelheid te regelen derwijze dat hij bij machte zou geweest zijn te vertragen en desnoods te stoppen; dat dan nog, zonder rekenschap te houden met den min of meer bedronken toestand in dewelke betichte zou verkeerd hebben op het oogenblik van het ongeval, het vaststaat dat dus de betichting van gereden te hebben op den openbaren weg met overdreven snelheid dewezen is gebleven; dat bijgevolg de betichting van den rechterkant van den weg niet gehouden te hebben om een ander voertuig te kruisen, voorzien in ondergeschikte orde, wegvalt;

Overwegende dat in die omstandigheden de vraag van de burgerlijke partij Schrayen strekkende tot bijkomend onderzoek, als overbodig voorkomt;

Overwegende dat den door den eersten rechter uitgesproken straf in overeenstemming is met den ernst der feiten;

Voor wat betreft den eisch der Burgerlijke Partij:

Overwegende dat betichte de ontvankelijkheid, minstens de ongegrondheid der burgerlijke partij opwerpt om reden hij op het oogenblik van het ongeval, in haren dienst was, en er tusschen hem en deze een verband van onderdaan en patroon bestond, verband dat aan gezegde burgerlijke partij het recht zou ontzeggen andere vergoedingen dan deze voorzien bij artikel 4 der wet van 15 Juni 1895 op het werkhuisreglement, door de door den onderdaan berokkende schade van hem te vergen;

Overwegende dat, zoo wel is waar op eerste zicht het opvallend voorkomt dat een burgerlijk verantwoordelijke voor zijnen aangestelde, als dusdanig met dezen gedagvaard, zich ter gelegenheid van boetstraffelijke vervolgingen tegen hem wederkeerf voor de door dezen berokkene schade en zich burgerlijke partij tegen hem stelt, deze toestand nochtans niet het beginsel van art. 1382 van het Burgerlijk Wetboek kan ontzenuwen, des te meer dat de wetgever zelve aan art. 3 en 4 der wet van 17 April 1874 en artikel 63 van het wetboek van strafrechtshandeling slechts twee uitzonderingen gesteld heeft, te weten: 1° wanneer het vervolgingen geldt wegens valsch gedingbeslissenden eed; 2° in zake arbeidsongevallen;

Overwegende dat onafhankelijk de vraag te weten of het aan betichte Thoelen door zijnen patroon de burgerlijke partij Schrayen ter hand gesteld autobusvoertuig, bij de in artikel 8 der wet van 10 Maart 1900 opgesomde werktuigen of materiaal dient gerangschikt te worden, het vaststaat dat gezegd artikel 8 dezer wet, geenszins eene uitzondering daarstelt, aan het beginsel van artikel 1382 van het Burgerlijk wetboek, doch enkel eene regelingswijze van de eventueel verschuldigde vergoedingen, derwijze door den wetgever, uit reden van het bestaande verband tusschen patroon en aangestelde, en dezes gewoontlijken geldelijken toestand, geregeld; regelingswijze waarover de Boetstraffelijke Rechtbank niet heeft te oordeelen;

dat ongetwijfeld in onderhavig geval artikel 8 van gezegde wet zelfs in de omstandigheden van fout door dit artikel voorgehouden eene toepassing van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek daartelt, wyl het vaststaat dat betichte zich zeker niet gedragen heeft als « een goede huisvader » met eene merklijke hoeveelheid bier te drinken dan wanneer hij een motorwagen moest besturen en dan ook op onverschoonbare wijze het ongeval waarvan sprake veroorzaakte enkele oogenblikken na een ander ongeval voor hetwelk hij insgelijks veroordeeld werd door vonnis der politierechtbank te Bilsen, dat kracht van gewijsde bekomen heeft;

Overwegende dat de stelling als burgerlijke partij bijgevolg ontvankelijk is, dat zij tevens gegrond is en dat de eerste rechter eene juiste beoordeeling der door de burgerlijke partij geleden schade heeft gedaan;

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank zetelende in graad van beroep in zake van enkele politie en op tegenspraak statueerende;

Ontvangt het beroep;

Bekrachtigt het vonnis van den eersten rechter in al zijne schikkingen;

Veroordeelt betichte Thoen tot al de gerechtskosten, zoowel van eersten aanleg als van beroep, van de openbare vordering als der burgerlijke partij, deze van de openbare vordering berekend voorwat betreft het eerste geding op 23,79 frank; voor wat betreft het beroepsgeging berekend op 59,74 frank; deze der burgerlijke partij onberekend wegens niet afgifte van staat;

Verklaart Schrayen burgerlijk verantwoordelijk voor zijn aangestelde voor boeten en kosten der openbare vordering;

Het openbaar Ministerie is gelast met de uitvoering van tegenwoordig vonnis, voor zooveel het hem aangaat.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

1e Kamer. — 5 October 1935.

Voorzitter : M. Veesaerts.

Referendaris : M. Vrebos.

Pleiters : Mters Fredericq en Storme.

VERKOOP. — KOOP GESLOTEN DOOR BEMIDDELING. — GEWOONTE. — GELDIGHED. — DWALING IN DEN PRIJS. — GEEN GEBREK IN DE TOESTEMMING.

Wanneer een kooper gewoonlijk handelde met een verkooper door bemiddeling van diens zoon en de verkooper die koopen steeds heeft uitgevoerd, mag deze laatste bij een nieuwe overeenkomst het niet bestaan van den verkoop niet opwerpen onder de bewering dat de verkoop niet door hem werd gesloten ;

Een dwaling in den prijs dewelke den verkooper benadeelt is in rechte geen gebrek in de toestemming en geeft geen aanleiding tot nietigheid.

Hartman t/ Verbelen.

Aangezien omtrent de ontvankelijkheid, dat de eischer bewijst, dat hij in de laatste jaren, talrijke koopen gesloten heeft met de verweerster door de bemiddeling van haren zoon Alfred Verbelen; dat al die koopen door de verweerster uitgevoerd werden; dat de eischer dus, ter goeder trouw heeft mogen denken dat de verkoop der planten waarover het geschil hier loopt, ook in de markt van Alfred Verbelen was en dat in die omstandigheden verweerster gebonden is voor de verplichtingen in haren naam aangegaan. (Handelsrechtbank Gent, 26 Jan 1923. Jur. Com. Fl. 1925 no 455 bl. 106);

Aangezien, ten gronde, dat, in strijd met de beweringen van verweerster het bestelbulletijn op voldoende wijze de verkochte planten aanduidt;

Dat een dwaling in den prijs dewelke de verkooper benadeelt, in rechte geen gebrek in de toestemming uitmaakt en dus de nietigheid van den koop niet kan voor gevolg hebben;

Aangezien de verweerster verklaart bereid te zijn, aan eischer planten van de opgegeven variëteit en prijs zijnde goede handelswaar en volgens prijzen geldende op den dag van den verkoop, te leveren;

Aangezien in de omstandigheden der zaak het aanbod voldoende is;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart akte aan verweerster van haar hierbovengemeld aanbod; veroordeelt ze het aanbod onmiddellijk te verwezenlijken;

Geeft akte aan den eischer van zijn voorbehoudingen aangaande de gebeurlijke vraag tot schadevergoeding; Veroordeelt verweerster tot de kosten van het geding.

Gezien de dringendheid verklaart het vonnis uitvoerbaar op de minuut niettegenstaande beroep en zonder borg.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

2 Juli 1935.

Voorzitter : M. Verschuren.

Rechters : MM. Verbeke en Behiels.

Referendaris : M. L. Thuysbaert.

Pleiters : Mters De Cleene en H. Janssens.

ENQUETE SUR ENQUETE NE VAUT. — EERSTE GETUIGENVERHOOR NIETIG. — NIEUW GETUIGENVERHOOR TOEGELATEN.

1. Een getuigenverhoor, gehouden zonder betekening van het tusschenvonnis dat het beveelt, is nietig.
2. Bij gebrek aan voldoende gegevens mag de Rechtbank ambtshalve een nieuw getuigenverhoor hevelen zelfs dan wanneer het slaat op dezelfde feiten waarvan de Rechtbank reeds vroeger het bewijs had toegelaten.

Heirbaut t/ Clarissen.

Gezien het geregistreerd exploit van verzet van 22 October 1934;

Gezien, in minuut, het vonnis door de Rechtbank, in zake, geveld, den 29 Januari daaropvolgende, waarbij aan gedaagde in verzet bevolen werd ten gronde te besluiten;

Aangezien gedaagde in verzet, op wien den bewijslast rust, aanbiedt te bewijzen, door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen :

1° dat Alfons Heirbaut, in November 1933, bij Clarissen, Oudestraat, nr 8, is geweest om er een aantal blokken te bestellen;

2° dat bedoelde blokken aan Alfons Heirbaut geleverd werden;

3° dat Alfons Heirbaut, in November 1933, zich nog met een blokkenhandel bezig hield;

4° dat de zoon van Heirbaut, in November 1933, te La Louvière werkzaam was;

5° dat de zoon van Heirbaut nooit in de woonst van Clarissen is geweest;

6° dat Clarissen aan Alfons Heirbaut betaling gevraagd heeft van de bestelde blokken;

Aangezien de eischer in verzet de niet-ontvankelijkheid van het aanbod van bewijs tegenwerpt op grond van den rechtsregel : « na sluiting van een eerste onderzoek door getuigen, mag over dezelfde feiten, noch nieuw onderzoek door getuigen, noch heropening van het eerste onderzoek toegelaten worden ». (« Enquête sur enquête ne vaut »);

Aangezien het eerste getuigenverhoor nietig is om reden het vonnis, waarbij een onderzoek door getuigen bevolen werd, niet aan de tegenpartij betekend werd en deze dan ook niet tegenwoordig was bij het rechtstreeksch getuigenverhoor en, evenmin, getuigen; bij wijze van tegenbewijs, deed hooren; (Pand, B. V° Enquête civile, Nr 1186, bl. 262);

Aangezien de Rechtbank niet beschikt, in den huidige stand der zaak, over voldoende gegevens die haar zouden toelaten het geschil te beslechten; zoodat er aanleiding bestaat om gebruik te maken van de macht haar door art. 254 van het wetboek van Burgerlijke Rechtspleging gegeven, om, naar goedvinden, het bewijs te bevelen van de feiten die ter zake dienend en afdoende zijn en door de wet niet zijn verboden;

Aangezien art. 293 van het wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, hetwelk uitdrukkelijk beschikt dat het onderzoek door getuigen, dat nietig verklaard wordt door de schuld van eene der partijen, niet mag opnieuw begonnen worden, geen afbreuk doet in de macht die aan den rechter gegeven wordt door art. 254, en er zich niet tegen verzet dat de Rechtbank ambtshalve, den maatregel tot onderzoek zou bevelen dien zij zal noodig oordeelen, namelijk het getuigenverhoor, zelfs dan wanneer het slaat op dezelfde feiten, waarvan de Rechtbank, reeds vroeger, het bewijs had toegelaten. (Rép. prat. Droit Belge, D. IV, V° Enquête, Nr 292; Pand, B. V° Enquête civile, Nr 1276; Brussel, 14 April 1908, P. P. Nr 452-5);

Aangezien gedaagde in verzet, zijnerzijds, aanbiedt vier feiten, door getuigen, te bewijzen;

Aangezien, echter, de door gedaagde in verzet aangehaalde feiten niet ter zake dienend noch afdoende zijn; dat, derhalve, het aanbod van bewijs niet ontvankelijk is;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle tegenstrijdige besluiten verwerpende, ontvangt het verzet; verklaart het getuigenverhoor, dat gehouden werd in uitvoering van het vonnis van 20 November 1934, nietig en, alvorens verder uitspraak te doen, beveelt, ambtshalve, aan gedaagde in verzet te bewijzen, door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen;

1° dat Alfons Heirbaut, in November 1933, bij Cla-

rissen, Oudestraat, Nr 8, is geweest om er een aantal blokken te bestellen;

2° dat bedoelde blokken aan Alfons Heirbaut geleverd werden;

3° dat Alfons Heirbaut, in November 1933, zich nog met een blokkenhandel bezig hield;

4° dat de zoon van Heirbaut, in November 1933, te La Louvière werkzaam was;

5° dat Clarissen aan Alfons Heirbaut betaling gevraagd heeft van de bestelde blokken;

Behoudt aan den eischer in verzet het tegenbewijs voor;

Veroordeelt gedaagde in verzet tot de kosten van het tegenvonniss van 20 November 1934 en tot al deze er uit voortvloeiende tot, en met uitsluiting, van het verzet van 22 December 1934; de overige kosten voorbehouden blijvende.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS

27 November 1935.

Voorzitter : Mr De Cleene.

Rechters : MM. Verschuren en Verbeke.

Referendaris : M. L. Thuysbaert.

Pleiters : Mrs Heyvaert en Van Gerven (Antwerpen).

VERKEER : HOOFDBAAN GEDEELTELIJK AFGELEID. — BEHOUD VAN VOORRANG. — WEGEN VAN GELIJKEN AARD. — VOORRANG AAN DENGENE DIE VAN RECHTS KOMT.

Het feit dat een gemeentelijk reglement weggebruikers eener hoofdbaan verplicht een secundaire weg te gebruiken verandert niets aan de onderlinge rangschikking der wegen. De weggebruiker der hoofdbaan blijft den voorrang behouden.

Indien twee wegen tot dezelfde categorie behooren of dat hun onderling belang niet bepaald is, behoort de voorrang aan diegene die van rechts komt.

Simpelaer t/ Van Houts.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 25 October 1935;

Aangezien de vraag strekt tot betaling van 1.415,40 frank ten titel van vergoeding der schade door den aanlegger geleden, tengevolge van een vervoerongeval, door verweerder veroorzaakt te Beveren, den 20 Juni 1935, dit ongeminderd de gerechtelijke intresten en de proceskosten;

Aangezien het blijkt dat de aanrijding gebeurd is te Beveren, op de groote baan Antwerpen-Gent : de verweerder, rijdende in de richting van Gent en de aanlegger komende uit de Doelstraat en rijdende naar Antwerpen toe;

Aangezien de Doelstraat een secundaire weg is ten aanzien van de baan Antwerpen-Gent; dat het feit dat het gemeentelijk reglement van Beveren de voerlieden, rijdende in de richting van Antwerpen, verplicht de Doelstraat in te slaan, niets verandert aan de onderlinge rangschikking dezer wegen (Verbr. 18 Sept. 1933, Pas. 1933, I, 306);

Aangezien hieruit volgt dat hij die komt uit de Doelstraat verplicht is den doorgang vrij te laten voor den weggebruiker die over den hoofdweg rijdt (Algem. Reglem. art. 54);

Aangezien dat, verondersteld dat beide wegen tot dezelfde categorie zouden behooren of dat hun onderling belang niet bepaald zij, dan nog moet hij die uit de Doelstraat komt zich gedragen, ten opzichte van dengene die van rechts komt, als de weggebruiker van een secondairen weg (art. 55);

Aangezien de aanlegger, evenwel, aanbiedt te bewijzen:

1° dat hij geseind heeft alvorens den hoofdweg op te rijden;

2° dat hij zich reeds op de groote baan Antwerpen-Gent bevond, en wel op de rechterzijde van den weg, toen hij aangereden werd door den verweerder;

Aangezien de aangehaalde feiten ter zake dienend en afdoende zijn;

Dat, inderdaad, de verweerder verplicht was, bij het naderen van de wegsplitsing, de uiterste rechterzijde van den rijweg te houden (art. 29, 4°);

Dat, wordt het bewijs geleverd van de tekortkoming aan deze verplichting, dan is meteen de oorzaak vastgesteld der schade aan het voertuig van den aanlegger;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, alvorens ten gronde recht te doen, laat den aanlegger toe om, door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, te bewijzen dat:

1° Hij geseind heeft alvorens den hoofdweg op te rijden;

2° Hij zich reeds op de groote baan Antwerpen-Gent bevond, en wel op de rechterzijde van den weg, toen hij aangereden werd door den verweerder;

Behoudt aan verweerder het tegenbewijs voor;

Bepaalt het getuigenverhoor op Maandag, 16 December e.k., te 10 ½ uur voormiddag;

Kosten voorbehouden.

VREDEGERECHT TE AUDENAERDE

31 October 1935.

Vrederechter: Mr. Minne.

Pleiters: Mters Claus en De Riemaeker.

ZEGELRECHT. — PROCES-VERBAAL EENIGE GROND VAN VERVOLGING. — ONDUIDELIJKHEID SCHEPT NIETIGHEID.

Voor de bestatiging van ontdoken zegelrechten, moet het proces-verbaal nauwkeurig en bepaald zijn; zooniet is het nietig alsook iedere vervolgingsmaatregel die er op gesteund is.

Een tweede proces-verbaal, ter aanvulling opgemaakt na het ingespannen vervolg is zonder wettige waarde.

Ondeelbaarheid der bekentenis. Recht van schadevergoeding van enkeling tegenover den Staat.

De Clercq t/ Ministerie van Financiën.

Aangezien de vraag, ingeleid bij geboekt exploit van deurwaarder Hoeree te Audenaerde in dato 12 December 1934, strekt tot het ontvankelijk hooren verklaren van het verzet dat de eischer doet, tegen een dwangbevel in dato 26 Juli 1934, uitgevaardigd door het Bestuur der Rechterlijke Akten en Domeinen,

voor wie handelde de Ontvanger der Registratie en Domeinen te Audenaerde,

Tot het hooren zeggen, dat gemeld dwangbevel nietig is of ten minste ongegrond, en zonder uitwerksel moet blijven;

Tot het hooren verwijzen van den verweerder tot de kosten, en tot de betaling van 500 fr. ten titel van schadevergoeding;

Aangezien het dwangbevel waarvan sprake, strekte tot het innen van zekere belastingen, namelijk twee overdrachttaksen van 70 frank ieder, meer de boeten welke verschuldigd waren bij het slachten van twee runderen;

Aangezien het Bestuur van Financiën, als basis van haar vervolg zich steunde op een proces-verbaal opgemaakt door den H. Van Boxelaer, controleur der overdrachttaksen te Audenaerde, in dato 18 Mei 1934, geboekt te Audenaerde den 18 Mei 1934, 161 deel, 73 blad, 14 vak, een blad, zonder verzending. Ontvangen 15 frank. De Ontvanger get. M. De Jonghe, luidende als volgt: « Ik ondergeteekende Cyriel Van Boxelaer, controleur der Overdrachtbelasting te Audenaerde, verklaar en bevestig vastgesteld te hebben op 23 Mei 1933 dat M. De Clercq Theofiel, landbouwer te Melden in den loop der maanden October, November, December 1931, twee runderen zonder volwassen tanden heeft geslacht en het vleesch openbaar verkocht heeft, zonder een voorafgaandelijk slachttingsaangifte te hebben opgemaakt;

Aangezien er uit het opstel van dit proces-verbaal niet kan afgeleid worden op welke wijze de ambtenaar in kwestie zijn overtuiging heeft gevormd, hetzij hijzelf het feit der slachting en der ontduiking van den taks heeft bestatigd; hetzij hij deze heeft gekend door de bekentenis van den belastingplichtige, hetzij op welke andere manier;

Aangezien de datum der overtreding ook niet duidelijk wordt bepaald: « bij proces-verbaal van 18 Mei 1934, verklaart de controleur der taksen, dat hij op 23 Mei 1933 heeft bestatigd, dat gedurende de maanden October, November en December 1931, De Clercq twee runderen heeft geslacht »;

Aangezien de controleur het gebrek aan duidelijkheid van zijn proces-verbaal van 18 Mei 1934 heeft willen herstellen door het opmaken van een nieuw proces-verbaal, dit van 2 Februari 1935;

Maar aangezien dit tweede proces-verbaal opgemaakt na het inspannen van het vervolg, geen wettige waarde heeft, vermits er zonder proces-verbaal, geen vervolg kan worden ingespannen (Zie Pand. Belg. Verbo: Proces-verbal (Dispositions Fiscales): « En cette matière (contraventions au timbre) le procès-verbal constitue donc la seule base légale de poursuite, qui, à son défaut, sont irrégulières et doivent être annulées »;

Aangezien, indien wij dit proces-verbaal van 2 Februari 1935, dat dus opgesteld werd om de vaststellingen door den controleur gedaan, op 23 Mei 1933, nauwkeuriger te bepalen, onderzoeken, wij meenen te mogen zeggen dat deze vaststellingen het bewijs niet uitmaken van de overtreding;

Aangezien, indien weliswaar het proces-verbaal, dat de overtreding vaststelt, moet geloofd worden tot het tegenbewijs toe, dit enkel zoo is wanneer het proces-verbaal het bewijs der overtreding, en niet enkel een zwak vermoeden oplevert;

Aangezien men tevergeefs in de vaststellingen van den Controleur het bewijs der overtreding zoekt: « De Clercq heeft bekend (Zie proces-verbaal van 2 Februari 1935) dat hij in den loop van den Winter 1931, twee runderen had geslacht, na behoorlijke aangifte te hebben opgemaakt ». Men mag, zonder den grondregel van de ondeelbaarheid der bekentenis te miskennen, deze verklaring niet aanzien als het bewijs der overtreding;

Aangezien de overige vaststellingen welke, zooals de hierboven aangehaalde, trouwens, enkel aangeduid worden in het proces-verbaal van 2 Februari 1935, evenmin de overtreding bewijzen;

Aangezien het proces-verbaal de eenige basis uitmakende van de vervolgingen, het noodzakelijk is, dit met groote nauwkeurigheid en bepaaldheid op te stellen (Zie Pand. B. V° P. V. (Disp. Fisc. N° 84); « L'exposé des faits constitutifs de la contravention doit, on le comprend, être d'une grande exactitude et d'une grande précision »;

Aangezien deze regel niet zou kunnen miskend worden, zonder het recht op verdediging van den vervolgte grootelijks in gevaar te brengen, en de deur te openen voor willekeur in de vervolgingen;

Aangezien het voorzeker niet moeilijk geweest ware, voor den ambtenaar, gelast met het toezicht van den zegel, eens dat hij de overtuiging had opgedaan dat D.C. gedurende de maanden October, November en December 1931, twee runderen had geslacht, zich te vergewissen of er gedurende dat tijdstip door dezen persoon minstens twee aangiften waren gedaan geweest. De gebeurlijke afwezigheid van elke aangifte gedurende dezen tijd ware wel het zeker bewijs geweest der overtreding;

Aangezien wij in deze omstandigheden vermeenen dat het dwangbevel, waartegen eischer zich verzet, nietig en is van geen waarde om reden van gebrek aan nauwkeurigheid en bepaaldheid van het proces-verbaal, opgesteld door den controleur der overdrachtsbelasting op 18 Mei 1934;

Dat gansch de vervolging tegen eischer ingespannen ook nietig is;

Aangezien het bewijs, door eischer aangeboden, dat hij werkelijk de taksen, aangaande de slachtingen, waarvan sprake, gekweten heeft overbodig is;

Betrekkelijk den tegeneisch :

Aangezien de eischer, bij wijze van tegeneisch besluit dat hem toegekend worde een som van 500 fr., als schadevergoeding voor tergend, roekeloos en onbezonnen vervolg.

Aangezien er uit hooger aangehaalde gegevens spruit, dat het Beheer der belastingen tegen den eischer eene vervolging heeft ingesteld welke op geen genoegzamen grond berust;

Dat het Beheer zodoende het recht van den eischer op de ongeschondenheid van zijnen persoon en zijn bezit heeft gekrenkt;

Aangezien sedert het Arrest van het Belgisch Verbrekingshof in dato 5 November 1920, wiens rechtspraak niet meer werd veranderd, de Rechterlijke macht bevoegd is om schadevergoeding toe te kennen aan een bijzondere wiens recht door een openbaar beheer werd gekrenkt, in een geval waar dit door de wet wordt toegelaten maar de vormen door de wet opgelegd, niet werden geëerbiedigd;

Aangezien het geen twijfel lijdt dat de vervolgin-

gen, tegen eischer ingesteld, bijzonderlijk het beslag dat gelegd werd op zijn vee, zekere ongemakken en onrust heeft veroorzaakt;

Dat zij hem ook in de noodzakelijkheid heeft gesteld uitgaven te doen om zich tegen dezen wederrechtelijken aanslag te vrijwaren;

Aangezien de schadeloosstelling door den eischer gevraagd, hem op billijke wijze zal vergoeden voor de geleden schade;

Om deze redenen;

Wij, Vrederechter des kantons Audenaerde, vonnissende tegensprekelijk en in eersten aanleg;

Verwerpende alle verdere besluiten;

Zeggen het dwangbevel van 26 Juli 1934, uitgevaardigd door het Bestuur der Rechterlijke Akten en Domeinen, nietig en zonder waarde zoowel als alle akten van vervolging welke er op gevolgd hebben;

En vonnissende nopens den wedereisch, zeggen deze ontvankelijk en gegrond;

Verwijzen den Belgischen Staat tot het betalen aan den eischer eener som van 500 frank, ten titel van schadevergoeding met de rechterlijke interesten en tot de kosten des geding, deze op heden begroot ter som van 118,50 frank;

INGEZONDEN BIJDAGEN

Over verplichte verzekering inzake Automobielongevallen

Tijdens de laatste halve eeuw ging het machinisme met reuzenschreden vooruit. In deze laatste jaren bijzonder was deze vooruitgang ontzaglijk. Op den eersten rang van deze evolutie treedt de automobieliindustrie. Het autoverkeer op de banen is geweldig aangegroeid en men mag verwachten dat het nog zal bijwinnen. Anderzijds zijn onze ingenieurs er toe gekomen de snelheid van de voertuigen meer en meer te verhoogen. Gelijk welke toeristenwagen is in staat 100 Km. per uur te bollen; dagelijks zien wij zware en groote autobussen met een snelheid van 60 Km. per uur onze straten doorkruisen. Doorgaans rijdt de auto zoo snel als en misschien sneller dan de trein, op belemmerde kronkelstraten, wanneer het stuur somtijds in handen is van weinig ervaren menschen of zelfs van kinderen. Bij gebrek aan voldoende politietoezicht laat de tucht en de gedragswijze van de andere personen die de wegen bezigen, voornamelijk de voetgangers, nog veel te wenschen over.

Niet te verwonderen dus dat in verband met de groote uitbreiding van het autoverkeer, het getal automobielongevallen ook heeft toegenomen, en dat vermelde ongevallen als meer en meer ernstig voorkomen. Lazen wij onlangs niet in de dagbladen een belangwekkende statistiek, waaruit bleek dat in de Vereenigde Staten van Amerika, waar het autoverkeer zoo druk is, meer personen waren omgekomen ingevolge automobielerampen in den loop van 18 maanden dan er Amerikaansche soldaten binnen denzelfden termijn tijdens den oorlog werden gedood.

Ongetwijfeld loopt de geleider van het voertuig het grootste gevaar. Maar tusschen de getroffen en komen ook derden voor die aan hetzelfde risico blootstaan, waaronder de vervoerde personen of andere personen, die de baan gebruiken, voornamelijk voetgangers. Deze derden hebben natuurlijk recht op de door de wet voorziene vergoeding voor de geleden schade, maar het komt somtijds voor dat, in geval de aansprakelijke dader van het ongeval onvermogen is, de vergoedingen, die bij vonnis aan vermelde derden werden toegekend, niet uitbetaald worden. Indien

wij een oog werpen op de rollen van de rechtbanken, zien wij dadelijk in dat de vergoedingsprocessen in zake auto-rampen er talrijk voorkomen. Dienaangaande ontloek er stilaan een bijzondere rechtspraak.

Men kan zich afvragen of het recht zich in dezelfde mate heeft ontwikkeld, of het thans genoegzaam aangepast is. Het kwam ons belangwekkend voor deze vraag in te studeren in juridisch en sociaal opzicht. Dit is in het kort de bedoeling van dit artikel.

In een degelijk ingerichte maatschappij doen de betrekkingen der menschen een aansprakelijkheid ontstaan, die talrijk en afwisselend is. De artikels 1382 en volgende van het wetboek regelen en beheerschen deze burgerlijke aansprakelijkheid. Dit artikel onderstelt dat, ten opzichte van den dader van het ongeval, een fout zou worden bewezen. Dit is de klassieke verklaring sinds lang door het Cassatiehof bekrachtigd. Om de vergoeding van de schade te bekomen dient de getroffene in algemeenen regel te bewijzen dat de dader van de schade een fout begaan heeft. Dit bewijs is soms moeilijk te leveren.

Te dien opzichte is in Frankrijk een nieuwe juridische idee geboren, steunend op art. 1384 van het Burgerlijk Wetboek. Sinds 1896 begon het Fransche Cassatiehof de interpretatie, die men eertijds aan dit artikel gaf, uit te breiden. Uit meerdere gemotiveerde arresten trad een nieuwe juridische idee in het licht, doorgaans aangeduid door de benaming « objectief risico ».

Voorzeker brengt de fout de « Culpa lata » van het Romeinsch recht een oprechte verantwoordelijkheid mede. Andere verantwoordelijkheden bestaan er nochtans ook, die voortvloeien uit het feit dat men meer gevaarvolle zaken in bezit of in gebruik heeft, van aard schade aan derde personen te berokkenen. Zonder twijfel vallen de automobielen in de categorie van dergelijke gevaarlijke zaken. De eigenaar van een auto, die ze in het verkeer brengt, schept natuurlijkerwijze een gevaar voor derden. Dit gevaar is hij slechts gerechtigd staande te houden, indien hij er de verantwoordelijkheid volkomen van op zich neemt, indien hij de schade, die het gebruik van zijn voertuig in voorkomend geval zou berokkenen, wil vergoeden. Echter brengt het gebruik van een auto een dubbel risico mede; het eerste spruit uit de handelingen van den mensch, het tweede vindt zijn oorsprong in de zaak. In andere woorden gezegd: een risico uit hoofde van den geleider of eigenaar, een ander risico uit hoofde van het gevaarlijk tuig. Moest het eerste risico alleen bestaan, dan zou het in volle recht den getroffene behooren het bewijs te leveren van een fout of nalatigheid vanwege den dader van het ongeval. Hier zou dus de oude rechtspraak optreden. De nieuwe juridische idee van het « objectief of geschapen risico » veronderstelt ten opzichte van den automobilist een soort presumptie. Diensvolgens, zoo hij zich gansch of gedeeltelijk van zijn verantwoordelijkheid wil onttrekken, zou hij het bewijs moeten leveren dat de schade voortspruit niet uit een fout van zijnerzijde, niet uit den gevaarlijken aard van het gebezigde tuig, maar uit een fout of uit een onvoorzichtigheid begaan door den getroffene zelf.

Deze nieuwe idee is zeer gepast en heeft een groot sociaal belang. Tengevolge van het bijzonder ernstig karakter van de auto-ongevallen moet de getroffene beschermd worden. Ten opzichte van het vrijwaren van dezes belangen moet de persoon, die een ongeval oploopt in den voor-deeligsten toestand geplaatst worden.

Dit heeft het Fransch Cassatiehof buitengewoon goed ingezien en ingevolge meerdere arresten heeft de Fransche rechtspraak zich vastberaden ingewerkt in zake automobielongevallen, tot het aannemen van het « objectief risico ».

Eigenlijk staat deze notie van het objectief risico, door den autobestuurder teweeggebracht, nauw in verband met het forfaitair stelsel dat gansch de wetgeving op de vergoeding der schade betreffende de arbeidsongevallen heeft beïnvloed. Op dit gebied ook heeft men een vermoeden

van fout ten opzichte van den bedrijfsleider aangenomen. Het is dit vermoeden dat aanleiding gaf tot het vaststellen van vooraf bepaalde en forfaitaire vergoedingen. Hier weze opgemerkt dat het druk en gevaarlijk autoverkeer de belangen van de derde personen ten minste zoo ernstig bedreigt als de industriele arbeid.

Het objectief risico zijnde aangenomen, dan zijn, ten minste theoretisch, de belangen van derden gevrijwaard. Praktisch zouden zij het ook moeten zijn. Het volstaat echter niet dat de aansprakelijkheid van den dader van het ongeval zou worden vastgesteld opdat een billijke indemniteit aan den getroffene zou worden uitgekeerd. Het is ook noodig dat deze vergoeding werkelijk zou worden betaald. Dit blijft somtijds uit, wanneer de dader van het ongeval onvermogen is. Logischerwijze zou de wetgeving de noodige doeltreffende maatregelen moeten voorzien, opdat de berokkende schade werkelijk hersteld zou worden. Dit is niet alleen een kwestie van ercht, maar ook van sociale voorzorg.

Desaangaande wordt de aandacht dadelijk gevestigd op een zeer eenvoudig en zeer doeltreffend middel: de verplichte verzekering van den autogeide.

Hiervan heeft men zich in Frankrijk geïnspireerd. In het begin van dit jaar werd bij de Fransche Kamers een wetsontwerp daaromtrent ingediend.

Tijdens de voorbereidingen binnen de sekties, kwam het echter voor dat bedoeld voorstel principieele opwerpingen zou opleveren. Met de verplichte verzekering maakt de wetgever inbreuk op de persoonlijke vrijheid. Dezelfde opwerping was eertijds oorzaak van het afwijzen der verplichte verzekering inzake arbeidsongevallen. Hier nochtans werd dit struikelpunt te keer gegaan, en, in de wet op de arbeidsongevallen, werd immers een waarborgfonds voorzien, om het gebeurlijk onvermogen van den niet verzekerden bedrijfsleider te voorkomen.

Zooover stonden de zaken, wanneer de Kamers in vacantie traden en het regiem van de volmachten uitgevaardigd werd. In afwezigheid van de wetgevende macht heeft het Fransch Gouvernement, bij « decreet-wet » in het « Journal officiel » van 9 Augustus 1935 afgekondigd, een controle van staatswege in zake verzekeringen tegen de auto-ongevallen ingesteld; dit heeft aan vermelde verzekeringen een sociaal karakter toegekend.

Bewust besluit voorziet geen verplichte verzekering; het maakt enkel de instellingen die het auto-rijks verzekeren aan een van staatswege controle onderhevig. Het voornaamste doel hiervan is een zekere selectie onder de verzekeringsvennootschappen tot stand te brengen, de wankelen en weinig te betrouwen instellingen uit te schakelen om zodoende de burgerlijke verzekering inzake automobielen alleen aan de sterke en gezonde maatschappijen toe te vertrouwen.

Op deze wijze heeft men natuurlijk voor den getroffene belangrijke waarborgen in het leven geroepen. Nochtans zijn deze waarborgen niet volledig. Alleen de verplichte verzekering kan een volledige waarborg geven.

Wij hebben gezien wat er in Frankrijk gebeurde. Hoeveel staan de zaken thans in België?

Officieel is het vraagstuk niet gesteld (1). Nochtans, indien men sommige aanwijzingen wil nagaan, houdt men zich hiermede onledig in de bevoegde administratieve kringen. Verliezen wij niet uit het oog dat, zooals in Frankrijk, onze regeering onder begunstiging van de speciale volmacht bij wijze van een besluit-wet een wetsbepaling kan uitvaardigen.

Diensvolgens is het mogelijk de modaliteiten te voorzien die zouden kunnen worden toegepast in een dusdanige regeling.

Zeggen wij dat het moeilijk te begrijpen zou zijn dat men de verplichte verzekering zou weren. De vrijwaring van de gewettigde belangen van den getroffene dient hier bijzonder in aanmerking genomen. De verplichte verzekering is weliswaar een inbreuk op de persoonlijke vrijheid. Merken wij op dat gansch het sociaal leven doordrongen is

met dwangvoorschriften, sommige zijn uitdrukkelijk, andere min of meer verdoken. Het principe van de persoonlijke vrijheid, dat men als onschendbaar aanziet, kan slechts staande gehouden worden in zoover deze vrijheid geen afbreuk maakte aan de belangen van derden. Indien de autogeleider verwaarloost of weigert een verzekering af te sluiten, en door een ongeval een schade veroorzaakt, tot de herstelling van dewelke zijn vermogen ontoereikend is, dan is het gebruik van deze vrijheid oorzaak dat de schade niet kan worden hersteld. Zoo, uit het onbedacht gebruik van een recht, goed in zich zelf, het kwaad voortspruit, wordt dit recht voorzeker onrecht. Misbruiken kunnen niet worden toegelaten, de wet moet allerzins in staat zijn, zoo mogelijk, bedoelde misbruiken te voorkomen.

Men zou de persoonlijke vrijheid kunnen verdedigen indien het risico door het autoverkeer teweeggebracht onbeduidend was. Maar dit is integendeel zeer ernstig, en, indien er aanleiding bestaat tot het toepassen van de juridische idee « objectief risico », is het wel op het auto-verkeer vooreerst dat het dient gedaan.

Indien men zich bij de verplichte verzekering niet wil aansluiten, en indien men nochtans de derden wil vrijwaren tegen de insolventie van den dader van het ongeval, blijft er slechts een middel over, het instellen van een waarborgfonds, waartoe de niet verzekerde auto-eigenaars zouden moeten bijdragen. Maar het is klaar dat deze uitvlucht ook de verplichting meebrengt een taks te betalen. Zal de persoonlijke vrijheid beter geëerbiedigd worden indien men gehouden is een verzekeringspolis te ondertekenen, ofwel indien men een bijdrage tot bedoeld fonds aan het winket van den ontvanger der belastingen moet storten?

Het principe van de verplichte verzekering aangenomen zijnde, zou het volstaan te beslissen dat elke inschrijving van gelijk welk autovoertuig, alsmede het afgeven van de fiscale kwitantie, ondergeschikt zouden zijn aan het voorleggen van een verzekeringspolis. Deze verzekering zou moeten worden afgesloten bij een instelling gemachtigd naar de voorschriften, gelijk aan degene voorzien inzake arbeidsongevallenverzekering of in zake levensverzekering. Deze machtiging onderstelt natuurlijkerwijze een toezicht vanwege den staat.

In dien zin zou een raadgevend comité of een administratieve commissie dienen ingesteld te worden. Dit comité zou bestaan uit bijzondere specialisten in zake verzekeringen, en daarbuiten ook uit parlementsleden, dokters, rechters, afgevaardigden van de automobiellclubs.

Dit comité zou binnen zijn bevoegdheid hebben het voorbereiden van de uitvoeringsbesluiten die dienen genomen ingevolge het verondersteld wetsbesluit. Onder meer, zou het een polis-type uitwerken, volgens dewelke alle verzekeringen tegen de auto-ongevallen zouden dienen aangaan. Gelijk welke polis, om geldig te zijn, zou de algemeene voorwaarden van de polis-type moeten weergeven en geen enkele bijzondere clause zou mogen strijdig zijn met gelijk welke bijzondere voorwaarde van bedoelde polis. Vermeld comité zou insgelijks de minima bijdragen kunnen vaststellen voor de verzekering. Men zou bijvoorbeeld de volgende bedragen kunnen aannemen: 300.000 fr. voor toeristenwagens en taxis, 500.000 fr. voor de voertuigen bestemd voor het vervoer in groep, 300.000 fr. voor de autovrachtwagens met een aanvulling van 5.000 fr. per aanhangwagen.

Een bedrag kan ook worden vastgesteld voor de motorfietsen met of zonder « side-cars ». Men merke op dat deze cijfers minima bedragen zijn, die, in voorkomend geval, en om bijzondere redenen, zeer belangrijk kunnen worden verhoogd.

Anderzijds zou dit comité de hoogte van de waarborgsom, die de instellingen dienen te storten om gemachtigd te worden, moeten bepalen. Deze waarborgsom zou worden aangewend tot het schadeloosstellen van de getroffen, ingeval de instellingen hun verplichtingen niet zouden naleven.

In de verordening door bedoeld comité op touw gezet, zouden de « quantums » dienen vermeld voor het beleggen der wiskundige reserves in verband met de loopende contracten.

De aanvragen tot machtiging vanwege de verzekeringsvennootschappen zouden bij bedoeld comité moeten worden ingediend. Alvorens de aanvragers gemachtigd zouden worden, zou deze commissie hun toestand op juridisch en finantieel gebied moeten instudeeren.

Buiten deze hoofdzakelijke bevoegdheden, zou deze commissie zich nog bezighouden met het toepassen van alle andere administratieve bepalingen die met zulke reglementatie moeten gepaard gaan. Het spreekt vanzelf dat de uitvoering van de beslissingen van bedoeld comité zouden worden waargenomen door een administratieven contrôledienst.

Dergelijke contrôledienst bestaat reeds op het Ministerie van Sociale Voorzorg en is bijzonder bevoegd inzake arbeidsongevallenverzekering en inzake levensverzekering.

Voor deze twee vakken bestaan er twee commissies, deze voor arbeidsongevallen en deze voor private verzekeringen.

Het behoort de bevoegde overheid na te gaan hoe het raadgevend comité in zake auto-ongevallen zou worden samengesteld. Dienaangaande zou, in voorkomend geval, een derde commissie kunnen worden gesticht.

Albert DE BEULE

Doctor Juris.

Brussel.

(1) Nota namens de Redactie: Dit is niet heelemaal juist. Vóór den wereldoorlog reeds werden drie achtereenvolgende ontwerpen bij de Wetgevende Kamers aanhangig gemaakt, in 1905, 1906 en 1909. Op 15 Juli 1931 werd een nieuw voorstel opgemaakt door een Senaatscommissie (zie R. W. 1931-1932, kol. 101) en eindelijk werd een nieuw ontwerp voorgesteld. Deze ontwerpen regelen op een nieuwe basis de aansprakelijkheid van de autovoerders en voorzien de verplichte verzekering. Schrijver heeft echter volkomen gelijk waar hij doet uitschijnen, dat de wetgever te weinig aandacht aan dit belangrijk probleem schenkt.

H. Jacob.

RECHTERLIJK LEVEN

RECHTERLIJKE ORDE

Bij koninklijke besluiten van 27 December 1935 zijn benoemd:

Tot raadsheer in het Hof van cassatie:

De heer De Wilde (L.-E.-G.), advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Gent;

De heer Van Damme (V.-M.-L.), raadsheer in het Hof van beroep te Brussel;

De heer Fontaine (J.-C.-V.-M.), raadsheer in het Hof van beroep te Brussel;

De heer Lambinet (A.-F.-F.-E.), raadsheer in het Hof van beroep te Luik;

Tot advocaat-generaal bij het Hof van beroep te Gent, de heer Lesaffre (A.-H.-L.), substituut procureur-generaal bij dit Hof met den titel van advocaat-generaal;

Tot substituut procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent, de heer Opdebeeck (J.-J.-H.), substituut procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Ieper;

Tot rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Brugge, de heer Moeneclaeys (M.-F.-A.-C.), rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Oudenaarde;

Tot rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Oudenaarde, de heer Colson (L.-R.-G.-P.), advocaat te Brussel;

Tot substituut procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Ieper, de heer Santenaire (A.-E.), advocaat te Kortrijk.